

Variis est libidinis daemon. Etenim iis qui inexpertum sunt, suggerit ut semel experientiam capiant, ad solam voluptatis notionem; eos vero qui experti sunt, per recordationem ad novum experimentum pertrahit.

Multi, tum ex iis qui experientia edocti non sunt, ob voluptatis ignorationem, ab omni bello liberi, tum rursus ex iis qui experientia didicerunt, ob satietatem, ab omni molestia et obturbatione immunes permanserunt.

Qui corpus vicit, idem naturam superavit; qui autem naturam superavit, is naturam excessit; ac deinceps minoratus est paulo minus ab angelis^o: mirumque est, quo modo qui materia constat adversarium materia carentem prostraverit.

Cum omnes daemones, tum is potissimum qui libidini praest, primum id student, ut menti, hoc est principi animae parti, tenebras offundant.

Impuras et obscenas cogitationes, quae in pectore insident, immittit quidem libidinis spiritus; ejicit autem continentia, et humilitas, suique contemptus

Incuria stuporis mater est; hujus autem filia, indolentia.

Varias causas somnus habet. Nam a natura contrahitur, a cibis, a jejuniis, ab afflictione.

Magnum quidem et praeclarum est, contumeliam perferre; majus vero, laudem sine detrimento praeterire.

Qui supernam gloriam minime degustavit, terrenam non facile contempturus est.

^o Heb. ii, 7.

Ποικίλος ὁ τῆς λαγνείας δαίμων· τοῖς μὲν ἀπείροις ὑποτίθεται, πείραν ἅπασι λαβεῖν, πρὸς μόνην ἡδονῆς διάγνωσιν· τοῖς ἐν πείρᾳ δὲ, διὰ τῆς μνήμης ἐπὶ τὴν πείραν ἐφέλκεται.

Πολλοὶ, καὶ τῶν μὴ λαβόντων πείραν, ἀπολέμητοι διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς ἡδονῆς μεμενῆκασι, καὶ τῶν ἐν πείρᾳ γεγεννημένων, ἀνενόητοι διὰ τὸν κόρον.

Ὁ τὸ σῶμα νικήσας, ἐνίκησε τὴν φύσιν· ὁ δὲ νικήσας τὴν φύσιν, ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐγένετο· καὶ λοιπὸν, ἡλάττωται βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους· καὶ θαῦμα, πῶς ὁ ἐνυλὸς τὸν αὐλὸν ἀντίπαλον κατεπάλασεν.

Καὶ πάντες μὲν οἱ δαίμονες, πρῶτον σκοτίζειν σπουδάζουσι τὸν ἡγεμόνα νοῦν· ὁ δὲ τῆς πορνείας μάλιστα.

Τοῖς ἐν τῇ καρδίᾳ ῥυπαροῦς καὶ ἀκαθάρτους λογισμοῦς, ὑποβάλλει μὲν τὸ πνεῦμα τῆς πορνείας, ἐκβάλλει δὲ ἐγκράτεια καὶ ταπεινότης, καὶ περιφρόνησις αὐτῶν.

Ἀμέλεια μὲν μήτηρ ἀναισθησίας· ταύτης δὲ θυγάτηρ ἀναλγησία.

Διαφόρους τὰς αἰτίας ἔχει ὁ ὕπνος. Γίνεται γὰρ ἐκ φύσεως, ἐκ βρωμάτων, ἐκ νηστείας, ἐκ θλίψεως.

Μέγα μὲν, ὑπενεγκεῖν ὕδριν· μείζον δὲ, πειρᾶσθαι ἀβλαβῶς ἔπαινον.

Ὁ μὴ τῆς ἄνω δόξης γευσάμενος, οὐκ ἂν τῆς κάτω ῥαδίως καταφρονῇ.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΥΠΕΡΕΧΙΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΑΣΚΗΤΩΝ

BEATI HYPERECHII ADHORTATIO AD MONACHOS.

MONITUM.

(Fr. Combefis., Auct. nov., I.)

Auctorem antiquum et opus, argumento est, quod in tertio illo Apophthegmatum libro, Pelagio S. R. E. interprete, tres ejus exstant sententiæ; quæ totidem verbis hic habentur: nec plures illo, vel aliis ejusmodi libris exstant: ut non aliud agnovisse antiqui videantur beatissimi hujus abbatis Hyperechii, sive (ut Pall. vocat) Hyperichii, quam istud quod ex repositis mihi schedis, ad absolutam religiosa palæstra exercentium normam, Arsenii Nilique opusculis (sive illis prior exercuerit Hyperechius, sive eadem ipse ætate, aut parum illis suppar; aliis ejus ignotis) subjungo; quod unum eam in rem luce clarius sit.

Ἀρχὴ ἀποταγῆς μοναχοῦ, φοβεῖσθαι τὸν Θεόν· ἄφοδος δὲ μοναχὸς, ἔξω τῶν πυλῶν τῆς βασιλείας αὐλισθήσεται.

Ἀρχὴ ζωῆς μοναχοῦ, ἀγαθὴ γνῶσις· ἀγνωσία δὲ Θεοῦ, σκοτίζει τὴν ψυχὴν μοναχοῦ.

Ἀγαθὴ κληρονομία μοναχοῦ σωφροσύνη καὶ ἀγισμός· ἀποκληρονόμος δὲ πατέρων γίνεται, ὁ ἐκτὸς τούτων μοναχός.

Ἀσκησις μοναχοῦ, μελέτη Γραφῶν, καὶ ποίησις ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ· ἀνάσκητος δὲ ἐστίν, ὁ μὴ ἐν τούτοις ἀναστρεφόμενος μοναχός.

Βρῶτις μοναχοῦ, τὸ ποιεῖν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· πόσις δὲ αὐτοῦ ἐστίν, τὸ κατορθοῦν τὰ ἐντάλματα τοῦ Χριστοῦ· βρῶμα γὰρ αἰσθητὸν, οὐ παραστήσει μοναχὸν τῷ Θεῷ, ἀλλ' εἰς κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται.

Βῆμα μοναχοῦ σεμνῶς κινουμένου, ἐκτριβέτω βαθμοὺς ἐκκλησιαστικούς. Βῆμα μοναχοῦ σεμνὸν, μὴ ἐκπορευέτω ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

Βίος μοναχοῦ ἀκηλίδωτος ἔστω, μὴ χλευαζόμενος ὑπὸ γυναικαρίων σεσωρευμένων ἀμαρτίαις. Βέλος γὰρ πειρατηρίου ἐστὶν ἡ γυνή, ἐν οἰκίαις ἐταιριζομένη.

Βουλὴ μοναχοῦ μετὰ συνετοῦ γινέσθω· βουλὴ δὲ ἀσύνητος, μὴ κατοικεῖτω ἐν καρδίᾳ μοναχοῦ.

Γρηγορῶν μοναχὸς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἀποδιώκει φαντάσματα νυκτερινά· γαυριῶν δὲ μοναχὸς ἐν κατορθώμασι καὶ καθεύδων, ἱστοὺς ἀράχνης ὁφείναι.

Γενναῖος μοναχὸς, τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ τοὺς βρόχους ἐκφεύγει τοῦ διαβόλου· γήϊνος μοναχὸς καὶ εἰς γῆν νενευκῶς, περιπίρεται παγίσιν σατανικαῖς.

Γνώμη μοναχοῦ διαπαντός ἔστω πρακτικὴ ἔργων ἀγαθῶν· γνώμην δὲ μοναχοῦ ἀπρακτον, οὐκ ἐμπίπλαται ἀγαθά.

Γυμνάσιον μοναχοῦ, λογισμοὶ ἐπάλληλοι· γρηγόρησις δὲ μοναχοῦ, πραῖνει λογισμοὺς ῥυπαροὺς.

Γεώργιον μοναχοῦ, ψυχὴ ἀγαθὴ καρποφοροῦσα εὐαγγελικῶς· γεώργιον δὲ αὐτῆς μοναχὸς φάγεται, τὸν καρπὸν αὐτῆς· γλυκὺς γὰρ καρπὸς ἐν στόματι μοναχοῦ, τῶν ἰδίων πόνων ὁ μισθός.

Δύναμις μοναχοῦ, ἀκτημοσύνη βαστάζουσα τὸν Σωτῆρα. Δεινὸν γὰρ παρὰ μοναχοῖς φιλαργυρία, ἀποκλείουσα βασιλείαν οὐρανῶν.

Δὸς καρδίαν σου, μοναχέ, εἰς σῶμά σου, ἵνα καὶ τὸν νοητὸν, καὶ τὸν πρακτικὸν ἀποδιώξης ἀπὸ τοῦ τὸν ἀντίδικον, διάβολον.

Δῶρον ἀγαθὸν μοναχοῦ παρθενία, ἀρματηλάτην ποιοῦσα εἰς οὐρανοὺς σὺν τῷ ἁγίῳ Ἠλίᾳ· δι' ὃ μο-

1. Prima monachi abrenuntiatio, timere Deum : porro monachus non timens Deum, extra a regni fores commorabitur.

2. Prima vita monachi, bona cognitio ac scientia ; Dei autem ignoratio monachi mentem obtenebrat.

3. Bona monachi possessio, castitas et sanctimonia ; qui autem extra hæc monachus est, alienus a patrum hæreditate efficitur.

4. Monachi exercitatio est Scripturarum meditatio Deique mandatorum opere exercita functio ; at exercitatione caret qui in his non versatur.

5. Monachi cibus, ut faciat Dei voluntatem : ejus autem potus, ut Christi mandata impleat. Cibus enim in sensum cadens ei que subjectus non commendat monachum Deo¹ ; sed in ventrem vadit et in secessum emittitur².

6. Gressus monachi, gravi modestoque incessu, ecclesiastica terat limina ac subsellia. Gressus monachi gravis et modestus non exeat de domo in domum.

7. Vita monachi labis pura sit, nihil muliercularum sannis obnoxia onustarum peccatis³ : arcis enim piratarum mulier telum est, quæ in domibus meretricatur.

8. Consilium monachi cum viro prudente sit ; quod autem sine prudentia consilium est, in corde monachi non moretur.

9. Pervigil monachus in psalmis et hymnis et canticis spiritalibus visa nocturna fugat : qui vero monachus recte factorum atque virtutis gloria superbit dormitatque, telas araneorum texit.

10. Fortis monachus signo crucis diaboli laqueos evadit : terrenus autem et in terram pronus Satanae se laqueis innectit.

11. Monachi animus jugiter bonorum operum functione solers sit ; ejus autem monachi iners animus, bonis non impletur.

12. Exercentis ludus monachi, aliæ aliis supervenientes cogitationes ; solers autem ac pervigil monachus sordidas cogitationes sicurat ac lenit.

13. Arvum monachi, bonus animus fructum ferens ex evangelicis rationibus ; ejus fructum, animi fructum comedit monachus. Dulcis enim fructus in ore monachi, laborum suorum merces.

14. Monachi robur, quæ Christum portet, inopia atque paupertas. Grande enim inter monachos malum, bonorum cupiditas, quæ claudat regnum cælorum.

15. Da, monache, cor tuum in corpus tuum (ei scilicet invigila), ut a te et mentis spiritu, et actione infensam adversarium expellas, id est diabolum.

16. Donum bonum monachi, virginitas, quæ in cælos cum sancto Elia sublimem aurigam se-

¹ 1 Cor. viii, 8. ² Matth. xv, 17. ³ 11 Tim. iii, 6.

rat⁴. Quamobrem ejus tu amore incensus, monache, igneum currum, duplici lacrymarum rivo oculis fluentium levi rore conspersus, conscendito.

17. Arbor vitæ in altum assurgens, humilitas

18. Monachus nactus virtutem, bonos decerpit fructus.

19. Virginitatis virtus, abstinentia ab esci⁵: qui autem monachus crapulæ deditus est, vita erit abominabilis, audietque ex Christi ore, *Habes mercedem tuam*⁶; nempe cavens dicere, accepturum eum mercedem suam a Christo, qui novit abscondita.

20. Monachus, quæ sunt Dei, Deo tribuens, ne extollatur; sed oratione ad Deum dicat: *Tua ex tuis tibi offero; unam a te uno animæ redemptionem quærilo*.

21. Orantem monachum mundo animo in nocturnis precibus exaudiet Dominus: in die vero Dominus illum illustrabit, ac velut clarum diem esse præstabit.

22. Misericors monachus sit fratrum amans, terramque bonam possidebit⁷.

23. In superbia monachi non requiescet Deus⁸; in ejus vero humilitate ac sensus modestia requiescet Spiritus sanctus. Hujus præsidio virtutis, regnum cælorum assequetur, ac brevi ejus possessione donabitur.

24. In omni tempore sit a sorde munda monachi tunica; non quæ lana, quæve lino contexta sit, sed spiritualis. Qui enim ejusmodi est, in media nocte cum Christo sponso ingreditur. Oleum inferat monachus in occursum sponsi⁹.

25. Monachi vita angeli in morem sit, peccatum incendio consumens: vita enim monachi pœnitentium holocausti oblatio est.

26. Vita monachi membra ejus insigniat cupiditati libidinique emortua; quippe cui beati Joannis vita ac disciplina exemplum extiterit.

27. Dæmonum æstus ac turbatio a monacho fugiat; angelica vero tranquillitas in eis choros ducat.

28. Dæmoniæ æstus excita procella, monachus iram teneat: vita enim monachi in lenitate innotescat et patientia.

29. Fervens spiritu monachus diabolum fugat; at qui monachus injuste fratrem æmulatur, diabolum ad se attrahit. Foris enim manebit cum quinque fatuis virginibus¹⁰, qui lampadem suam oleo splendidam lætamque non reddiderit.

30. Fermentum malitiæ nec nominetur inter monachos.

31. Sol non occidat super iracundiam¹¹ monachi.

Α ναχὸς ταύτης ἐραττῆς γενόμενος, ἐπίθω τῷ πυρίνῳ ἄρματι, δροσιζόμενος δυσὶν ὀχετοῖς δακρύων ἐκ σῶν ὀφθαλμῶν προχέομένων.

Δένδρον ζωῆς εἰς ὕψος ἐγειρόμενον, ταπεινῶσις.

Δύναμιν κεκτημένος μοναχὸς, τρυγᾷ τοὺς ἀγαθοὺς καρπούς.

Δύναμεις παρθενίας, ἀποχὴ βρωμάτων· ὁ δὲ κραιπαλῶν μοναχὸς, βίον αὐτοῦ βδελυχθήσεται, καὶ ἀκούσεται ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, Ἀπέχεις τὸν μισθόν σοι· δυσωπούμενος δὲ εἰπεῖν, λήψεται τὸν μισθὸν αὐτοῦ παρὰ τοῦ τὰ κρύφια γινώσκοντος Χριστοῦ.

Διδούς μοναχὸς τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, μὴ ἐπαιρέσθω· δεόμενος δὲ τοῦ Θεοῦ, λεγέτω, Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοι προσφέρω· μόνον παρὰ σοῦ μόνου λύτρωσιν ψυχῆς ζητῶ.

Εὐχομένου μοναχοῦ καθαρῶς ἐν νυκτεριναῖς εὐχαῖς, εἰσακούεται Κύριος· ἐν ἡμέρᾳ δὲ, τοῦτο λαμπρύνει Κύριος, καὶ ὡς ἡμέραν καθάρην ἀναδείξει.

Ἐλεήμων μοναχὸς φιλάδελφος ἔστω, καὶ κληρονομήσει τὴν ἀγαθὴν γῆν.

Ἐν ὑπερηφανίᾳ μοναχοῦ οὐκ ἀναπαύσεται Κύριος· ἐν ταπεινοφροσύνῃ δὲ αὐτοῦ ἀναπαύσεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐν ταπεινοφροσύνῃ δὲ αὐτοῦ ἔσται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐν τάχει κληρονομήσει αὐτήν.

Ἐν παντὶ καιρῷ ἔστω ὁ χιτὼν τοῦ μοναχοῦ ἁσπιλος· οὐχ ὁ ὕφαντος, ἀλλ' ὁ πνευματικός. Ἐν μέσῃ γὰρ νυκτὶ ὁ τοιοῦτος συνεισελεύσεται τῷ νυμφίῳ Χριστῷ εἰς τὴν παστάδα. Ἐλαιον ἐπιχομιζέτω ὁ μοναχὸς, εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

Ζωὴ μοναχοῦ κατὰ μίμησιν ἀγγέλου γινέσθω καταφλέγουσα ἁμαρτίαν. Ζωὴ γὰρ μοναχοῦ ἔστιν, ἡ τῶν μετανοούντων ὀλοκάρπωσις.

Ζωὴ μοναχοῦ, χαρακτηριζέσθω τὰ μέλη αὐτοῦ νενεκρωμένα πρὸς ἐπιθυμίαν ὑπάρχοντα. Ζωὴ γὰρ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ βίος ὑπογραμμός σοι γέγονεν.

Ζάλη δαιμόνων ἀπὸ μοναχοῦ φευγέτω· γαλήνη δὲ ἀγγέλων παρὰ μοναχοῖς χορευέτω.

Ζάλης δαιμονικῆς ἐπεχειρομένης, κρατεῖτω μοναχὸς θυμοῦ· ζωὴ γὰρ μοναχοῦ ἐν πραΰτητι καὶ ὑπομονῇ γνωρίζεσθω.

Ζέων τῷ πνεύματι μοναχὸς ἀποδιώκει τὸν διάβολον· ζηλῶν δὲ μοναχὸς ἀδίκως τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐπισπᾶται τὸν διάβολον· ἔξω γὰρ μενεῖ μετὰ τῶν πέντε μωρῶν παρθένων, ὁ μὴ ἐλαίῳ φαιδρύνων τὴν ἑαυτοῦ λαμπάδα.

Ζύμη κακίας μὴ ὀνομαζέσθω παρὰ μοναχοῖς.

Ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ μοναχοῦ.

⁴ IV Reg. II, 11. ⁵ Matth. VI, 2. ⁶ Matth. V, 4. ⁷ Isa. LXVI, 2. ⁸ Matth. XXV, 10. ⁹ Matth. XXV, 12. ¹⁰ Eph. IV, 26.

Ἦσυχος μοναχός, οὐ ταρασσει ἀδελφούς· κραυγὴ Ἀ
δὲ μοναχοῦ, ταρασσει μονήν.

Ἦχον ψαλμωδίας μὴ ἀνανεύου, μοναχέ· αὕτη γάρ
ἡ τῶν ἀγγέλων ὕμνολογία.

Ἦχην θεάτρων διαβολικῶν φευγέτω μοναχός· αὕτη
γάρ ἡ τῶν δαιμόνων ἀπάτη.

Ἦτω ἐπὶ τοῦ μετώπου σου ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ
διαπαντὸς, μοναχέ· ἦτω καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὁ φό-
δος τοῦ Θεοῦ, ἀσκητά.

Ἦσυχία μοναχοῦ μετὰ καθαρᾶς καρδίας, δυσωπεῖ
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ἦθος χρηστὸν μοναχοῦ, φιλαδελφίαν ἐργάζεται, Β
καὶ μάχην ἀποδιώκει.

Ἦρμεσμένος μοναχός τῷ Κυρίῳ, μὴ ἐκδιδῶτω
ἑαυτὸν τῷ διαβόλῳ, ἵνα μὴ κατασχυνθῇ ἐπὶ τοῦ νυμ-
φῶνος.

Θυρεὸς μοναχοῦ ἀκαταμάχητος, ὕμνος ἀγγέλων ἐν
στόματι αὐτοῦ· θάνατος δὲ μοναχοῦ, ὕμνος ὑπὲρ
μέτρον ἀγαπώμενος.

Θησαυρὸς μοναχοῦ ἀκτημοσύνη ἢ ἐκούσιος· θεοφ-
τατος ἔσται, ὁ ταύτην ἐπανηρημένος μοναχός.

Θησαύριον, μοναχέ, ἐν οὐρανῷ· ἀπέραντοι γὰρ
τῆς ἀναπαύσεώς σοι αἰῶνες.

Θεωρία μοναχοῦ, ἐν Γραφαῖς ἁγίαις γινέσθω, καὶ
ἡ εὐδοκία αὐτοῦ ἐπὶ Κύριον.

Θύρα μοναχοῦ μὴ μοχλοῖς σιδηροῖς κλειέσθω.

Θάρσος μοναχοῦ, μὴ ἐν εὐσαρκίᾳ φαινέσθω.

Θαυμαστὸν πρόσωπον μοναχοῦ, ὑπὸ ἐγκρατείας
λαμπρυνόμενον.

Ίασεις ψυχῆς μοναχῶν, διὰ προσευχῶν γίνονται,
καὶ δι' ἐλεημοσυνῶν γνωρίζονται.

Ίλαρὸς τῇ ὁψει μοναχός, ἀσκητοῦ ἀνάπαυσις, καὶ
λογισμῶν πονηρῶν καθαίρεσις.

Ίωάννης ὑπογραμμὸς σοι γινέσθω, μοναχέ, τρι- Δ
χας καμήλου περιβεβλημένος, ἵνα Ἠλίας τῇ μηλώτῃ
σχεπάζας, εἰς οὐρανοὺς ἀναγάγῃ.

Ίακωβος χερεὶ προτρεπέσθω, ἐπὶ ταῖς προσπι-
πτούσαις συμφοραῖς ὑπομονὴν σε διδάσκων.

Ίωάννης σε πρὸς τὸν ἀναρχὸν Λόγον καθωδήγη-
σεν.

Ίκμᾶς ἱλαρότητος ἐπὶ μετώπῳ γινόμενη μοναχοῦ,
εὐφραίνει πλῆθος ἀδελφῶν· ἱταμός δὲ μοναχός,
σχορπίζει σύλλογον ἀδελφῶν.

Ίσότης ἀδελφῶν ὑπερηφάνειαν σκορπίζει, καὶ τα-
πεινοφροσύνην ῥίζοι.

52. Secum quietus monachus non turbat fra-
tres : clamor vero monachi monasterium tur-
bat.

53. Psalmorum in divinas laudes decantandas
sonitus ne displiceat, monache; hic enim angelo-
rum laudatio est.

54. Sonitum diabolo auctore conflatorum specta-
culorum fugiat monachus; hic enim dæmonum se-
ductio est.

55. Sit tibi in fronte omni tempore Christi crux;
sit et in corde tuo Dei timor, qui exerces virtutis
palæstra.

56. Silentium monachi cum puro corde, Spiritum
sanctum ut sui copiam faciat veniatque majore
quasi vi inflectit.

57. Lenior monachi animus atque indoles frater-
num præstat amorem, rixamque fugat.

58. Aptatus Domino monachus ne se ipse dia-
bolo dedat, ne in thalamum inducendus, confusus
erubescat.

59. Scutum monachi inexpugnabile, angelicum
melos in ore ejus; mors vero monachi, modum ex-
cedens carmina modulandi amor.

40. Thesaurus monachi inopia ac paupertas vo-
luntaria; divinissimus erit qui ejus institutum ar-
ripuerit, eamque delegerit, monachus.

41. Thezaurum tibi, monache, repone in cælo;
nullo enim exitu finiendæ quietis sæcula te ma-
nent.

42. Monachi contemplatio in sacris Scripturis
C versetur; sitque ejus propensa voluntas in Domi-
num.

43. Monachi ostium ferreis vectibus ne clau-
datur.

44. Fiducia monachi non eo eluceat, quod carno-
sus ventreque distentus est.

45. Dignus qui admirationem moveat monachi
vultus, jejunii abstinentiæque luce splendescens ac
exhilaratus.

46. Monachorum animi sanitates precibus præ-
stantur, atque eleemosynis in apertum produ-
ntur.

47. Hilaris vultu monachus, ejus qui virtutis pa-
læstra exercet, refectio, pravæque cogitationum
extinctio.

48. Joannes exemplo tibi sit, monache, pilis ca-
melorum ac cilicio indutus¹¹, ut Elias¹² melote
opertum in cælos celso volatu ducat.

49. Jacobus manibus te incitet, qui in adversis
quæ accidunt patientiam te doceat¹³.

50. Joannes in Verbum quod principio caret¹⁴,
tibi ductor exstitit.

51. Hilaris stilla animi, fronti monachi affusa,
fratrum cœtum recreat; qui autem monachus pe-
tulantior est et procax, fratrum conventum dissi-
pat.

52. Æqualitas fratrum superbiam dissipat, firma-
que radice humilitatem locat.

¹¹ Matth. iii, 4; Marc. i, 6. ¹² IV Reg. ii, 13. ¹³ Jac. i, 3. ¹⁴ Joan. i, 1.

53. Compar angelis erit monachus, qui ventrem A contemnat, nec crapulam diligit.

54. Immensa pulchritudo in anima monachi, virginitas carens macula : pessima autem facies virginitas sordibus aspersa.

55. Pessimus puellae virgini contubernalis monachus, velut ignis in stipulam.

56. Qui mundum illusit monachus, Christo pene sodalis ei que necessarius; mundi vero negotiis implicatus monachus¹⁵, non placet Christo, qui in numeros retulit.

57. Maximae praeco fidei ad regnum caelorum, monachus nullis laborans avaritiae sordibus; malus autem male peribit, qui ea labe laboret.

58. Junioris monachi ornatus pudicitia, nullis obnoxiam tenebris lucem virginitatis habens.

59. Pretiosum monachi pignus, virginitas; qui eam nactus sit monachus ac possideat, exaudietur.

60. Malitia atque pravitas in corde monachi ne versetur.

61. Bonorum sermones eructet monachus, oreque s o Altissimi verba loquatur.

62. Spontaneam famem assumat monachus, ut terrenum corpus humiliet, caelique eivem animum exaltet.

63. Verbum veritatis loquatur monachus et mendacium exterminetur ex ore ejus.

64. Audito monachus duriore sermone, ne tollat animos ac ferociat, sed submissius agat, ut ira furorēm avertat. Pacis enim mercedem accipiet, et Altissimi filius vocabitur¹⁶, qui filius pacis exstiterit.

65. Lugubri voce, modesto animi sensu et humilitate loquens monachus, vel ex saxeo pectore lacrymas excutiet.

66. Leo onagris formidabilis¹⁷; sic firmi pectoris monachus libidinis cogitationibus.

67. Monachus non in tempore solvens jejunium, velut qui a fundamentis effodit domum.

68. Ventis turbo excitans pulverem in campo; sic superbus monachus iram suscitans in monasterio.

69. Tranquilla tutaque navigiis statio, portus : sic monachus in monasterio.

70. Aemula angelorum vita, monachus in terra tranquillī animi ac imperturbati, qui libidinis jaculo haud sauciatus sit.

71. Ne festinaveris, monache, in superbia, ne funesto casu ruinam feceris.

72. Aemulare, monache, Pauli humilitatem, ut pari cum sanctis sorte haeres efficiaris.

73. Imitare Publicanum, monache, ne cum Pharisaeo damneris¹⁸.

74. Mosis lenitatem assume, monache, ut cor durum rupem convertas in stagna aquarum¹⁹. Postea enim facto rei periculo, habebis quantum bo-

Υπάγγελος ἔσται μοναχὸς κοιλίᾳ καταφρονῶν, καὶ κραιπάλῃν οὐκ ἀγαπῶν.

Κάλλος ἀμήχανον ἐν ψυχῇ μοναχοῦ, παρθενία ἄσπιλος· κάκιστον δὲ πρόσωπον μοναχοῦ, παρθενία ἐσπιλωμένη.

Κάκιστον μοναχὸς συνείσακτος, ὥς πῦρ εἰς καλά-μην.

Κόσμον ἀπατήσας μοναχὸς, Χριστοῦ συνόμιλος γίνεται· κόσμου δὲ πράγμασιν ἐμπεπλεγμένος μοναχὸς, οὐκ ἀρέσκει τῷ στρατολογήσαντι Χριστῷ.

Κήρυξ πιστότατος εἰς βασιλείαν οὐρανῶν, μοναχὸς ἀφιλάργυρος· κακὸς δὲ κακῶς ἀπολείται φιλάργυρος ὢν.

Κόσμος νεανίσκου μοναχοῦ σωφροσύνη, ἀνεπισκό-τητον ἔχουσα παρθενίαν.

Κειμήλιον μοναχοῦ, ὑπακοή· ὁ κεκτημένος μοναχὸς αὐτήν, εἰσακουσθήσεται.

Κακία μὲν ἀυλίζετω ἐν καρδίᾳ μοναχοῦ.

Λόγους ἀγαθῶν ἐρευγέσθω μοναχὸς, καὶ λαλεῖτω ἐν στόματι αὐτοῦ λόγους Ὑψίστου.

Λιμὸν ἐκούσιον ἀναλαβέτω μοναχὸς, τοῦ ταπεινῶσαι γῆινον σῶμα, καὶ ὑψῶσαι οὐρανοπολίτην ψυχὴν.

Λόγον ἀληθείας φθεγγέσθω μοναχὸς, καὶ ψεῦδος ἐξοριζέτω ἐκ στόματος αὐτοῦ.

Λόγον ὅταν ἀκούσῃ μοναχὸς σκληρόν, μὴ θρασυ-νέσθω· ἀλλ' ὑποπιπτέτω, ἵνα ὑποστρέψῃ θυμὸν ὀργῆς· λήψεται γὰρ τὸν τῆς εἰρήνης μισθόν, καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, τῆς εἰρήνης γενόμενος υἱός.

Λιγυρῶς φθεγγόμενος μοναχὸς ἐν ταπεινοφρο-σύνῃ, καὶ ἐκ λιθίνης καρδιάς προσκαλεῖται δά-κρυα.

Λέων φοβερός ὀνάγροις· οὕτως μοναχὸς ἐδραῖος λογισμοῖς ἐπιθυμίας.

Λύων μοναχὸς ἀκαίρως νηστεῖαν, ὥς ὁ κατασκά-πτων οἶκον ἐκ θεμελίων.

Λαίλαψ ἀνέμου ἐγείρων κονιορτὸν ἐν πεδίῳ· οὕ-τως μοναχὸς ὑπερήφανος, ἀνεγείρων ὀργὴν ἐν μονα-στηρίῳ.

Λιμὴν ἀχείμαστος πλοίοις, οὕτως μοναχὸς ἐν μονα-στηρίῳ [μοναστήριον μοναχῶ].

Μίμημα ἀγγέλων, μοναχὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαθής, ὃς οὐκ ἐτρώθη τοξέυματι ἡδονῆς.

Μὴ σπεύσῃς, μοναχέ, ἐν ὑπερηφανίᾳ, ἵνα μὴ πέσῃς πτώμα ἐξαίσιον.

Μιμητὴς γενοῦ, μοναχέ, τῆς ταπεινοφροσύνης Παύλου, ἵνα συγκληρονόμος γένῃ τῶν ἁγίων.

Μίμησαι τὸν τελώνην, μοναχέ, ἵνα μὴ τῷ Φαρι-σαίῳ συγκατακριθῇς.

Μωυσέως τὸ πρᾶον ἐπιλεξαι, μοναχέ, ἵνα τὴν καρδίαν ἀκρότομον οὖσαν εἰς λίμνας ὑδάτων μετα-βάλλῃς· μετὰ ταῦτα γὰρ ἔξεις [λέξεις] πείραν λαθῶν

¹⁵ II Tim. i, 4. ¹⁶ Matth. v, 9. ¹⁷ Eccli. xiii, 25. ¹⁸ Luc. xviii, 10. ¹⁹ Psal. cxxiii, 8

ὡς κίλιν ἡ πραΰτης· Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἡ
ἐξέθρεψέ με.

Μὴ σκληρὸς ἀναφανῆς, μοναχέ· μνήσθητι ὅτι οὐ-
δεὶς σκληρὸς ὑπέμεινε.

Μὴ τὸν Ἀβελ καταλιπὼν, τῷ ὑπερηφάνῳ Κάϊν
προσθεθῆς, καὶ τῶν ἐκείνου μερίδων συμμετοχὸς
γένῃ.

Μάθε ὡς καλὸν ἡ ταπεινοφροσύνη, καὶ ταύτην
ἐκλεξαι· ἀνάγει γὰρ εἰς οὐρανόν.

Μισθὸς ἀγαθὸς σοι πρόκειται, μοναχέ, τῆς ταπει-
νοφροσύνης, ἡ τῶν οὐρανῶν βασιλεία· μὴ ταύτης
ἀμοιρήσῃς.

Νέος μοναχὸς στηριζέσθω σωφροσύνῃ, κανοδοξίαν
παρορῶν· νεόφυτον γὰρ παρὰ Θεοῦ ἡγαπημένον,
μοναχὸς σωφροσύνῃ ἀρδευόμενος.

Νηστεία χαλινὸς μοναχοῦ· ὁ ῥίπτων αὐτήν, ἵππος
θηλυμάνης εὐρίσκεται· νέος δὲ ἀχαλίνωτος ἀφειδῶς
ἀμαρτάνει.

Νίπτων μοναχὸς πόδας ὁσίων, λαμπρύνει καρδίαν
αὐτοῦ, καὶ ἔξει θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς.

Νίπτων μοναχὸς πόδας ἀμαρτωλῶν ἀδιακρίτως,
εὐλογίαν ἀπολλυμένων ἐφ' ἑαυτὸν ἐπισπᾶται.

Νόμος, πηγὴ ζωῆς, μοναχοῦ ἐν χειρὶ πρακτικοῦ.

Νύκτα ἡμέραν ἀπεργάζεται μοναχὸς ἐγρηγορῶς,
ἐν εὐχαῖς παρεδρεύων.

Νύσσω μοναχὸς καρδίαν ἑαυτοῦ, προχέει δάκρυα,
καὶ οὐρανόθεν ἔλεον προσκαλεῖται.

Νᾶμα θεῖον ἐν στόματι μοναχοῦ, ψαλμὸς ἐξομολο-
γήσεως.

Εὐλὸν ζωηρὸν, μοναχὸς ἀπαθὲς, ἐπὶ γῆς. Εὐλὸν
ζωῆς ἐν οὐρανοῖς, μοναχὸς ἐπὶ γῆς ἀγγελικὸν ἐπαν-
ηρημένος βίον.

Εἶφος ὀξύτατον κατὰ τοῦ διαδόλου, ψαλμωδία ἐν
στόματι μοναχοῦ.

Εὐλὸν ξηρὸν ἐπὶ Ἑλισσαίου, σίδηρον ἐκ βυθοῦ
ἀνήγαγε· ξηρὸν σῶμα ὑπὸ νηστείας γινόμενον ἐπὶ
μοναχοῦ, ψυχὴν ἐκ βυθοῦ ἀνιμάται.

Ξηραίνει ὀχετοὺς ἡδονικοὺς νηστεία μοναχοῦ.

Εἶφος κατὰ τῶν παθῶν ἐγρηγοραὶς μοναχοῦ, ὑπὸ
προσευχῆς ἀκονουμένη.

Ξενισμὸς λαχάνων ἐν ἀγάπῃ ὑπὸ μοναχοῦ γινό-
μενος, ἀγαθὸν ὑπὲρ στέαρ ὀλοκαρπώσεως.

Ξένια καὶ δῶρα ἀπατᾷ σοφούς· ὁ δεχόμενος αὐτὰ
ἐπὶ ἀδικίᾳ ἐτέρων, οὐκ ἔστιν ἀσκητής.

Ὅρον νηστείας μοναχοῦ, ἀποβίωσις· πρὸ τελευτῆς
μὴ ἀπόσχῃ αὐτῆς.

Ὅρος εὐχῆς μοναχοῦ ἀόριστος· ἐν παντὶ γὰρ
καιρῷ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν καλόν ἐστιν.

Ὅνειδίζων μοναχοὺς ἀσκητῆς, παρὰ Θεοῦ ἄτιμος,
καὶ παρὰ ἀνθρώποις βδελυκτός.

num sit lenitas : Super aquam quietis educavit
me ²⁰.

75. Cave durus videaris, monache; memento nul-
lum qui sit durus patientiam tenuisse.

76. Ne relicto Abele, superbo Caino adjungere ²¹,
ejusque partium socius efficiare.

77. Discito quantum bonum sit sensus modestia,
id est humilitas, camque deligito; quippe quæ su-
blimem in cœlum ferat.

78. Bona tibi humilitatis merces, monache, pro-
posita est regnum cœlorum; cave ne ejus exper-
tem contingat fore.

79. Junior monachus castitate fulciatur, spreta
inani gloria: dilecta enim apud Deum novella plan-
tatio, monachus castitate irriguus.

80. Jejunium, monachi frenum: qui projecit,
equus œstro libidinis furens invenietur ²². Juvenis
enim freno carens, licenter nulloque modo indul-
get peccatis.

81. Monachus sanctorum pedes lavans ²³, cordi
suo nitorem addit, ac thesaurum in cœlis habebit.

82. Monachus nullo discretionis judicio peccato-
rum lavans pedes, benedictionem pereuntium in se
ipse trahit.

83. Lex fons vitæ, in manu monachi qui actionem
colit.

84. Noctem diem facit pervigil monachus, qui
scilicet precibus assiduus sit.

85. Monachus cor suum pungens, lacrymas pro-
fundit, cœlitusque misericordiam asciscit.

86. Divinus latex in ore monachi, psalmus con-
fessionis.

87. Arbor virens, monachus in terra affectibus li-
ber. Arbor vitæ in cœlis, monachus angelicam vi-
tæ rationem in terra amplexus.

88. Acutissimus adversus diabolum gladius, as-
sumpta Psalmorum modulatio in ore monachi.

89. Lignum aridum, agente Elisæo, imo ex gur-
gite ferrum extulit ²⁴; corpus jejunio arefactum,
agente monacho, animum e profundo extrahit.

90. Jejunium monachi libidinum rivos arefacit.

91. Gladius adversus libidines atque vitia, pervi-
gil monachi animus, precandi diligentia exacutus.

92. Olerum hospitalis cœna in charitate, pia
monachi sedulitate, melior est quam adeps holo-
causti.

93. Xenia et dona seducunt sapientes ²⁵: qui hæc
accipit ut aliis injuriam faciat, virtutis palestra
non exercet, aut monachus existit.

94. Finis jejunii monachi, ipse vitæ exitus: cave
igitur ante mortem illo abstinueris.

95. Finis orationis monachi, nullum finem agno-
scit: bonum enim est omni tempore laudare Deum.

96. Exercitator (et qui solitudinis cultu privatus
agat) monachis exprobens, tum Deo spretus nul-
liusque illi frugis, tum hominibus execrabilis est.

²⁰ Psal. xii, 2. ²¹ Gen. iv. ²² Jer. v, 8. ²³ I Tim. v, 10. ²⁴ IV Reg. vi, 7. ²⁵ Eccle. xx, 31.

97. Qui monachus in ira minime compos linguæ A est, hic talis nec libidinum ac vitiorum compos futurus est.

98. Indulgens iræ monachus, animam occidit, propeque astantes acutissimis gravius convulnerat jaculis.

99. Væ monacho qui justificat seipsum in conspectu hominum ! hic enim talis execrabilis apud Deum.

100. Segnis monachus sermones vanos meditabitur ; fallaxque ejus fabulatio ac colloquium.

101. Ira præceps monachus, in tentationes incidet : qui autem lenis est, sedabit iram.

102. Qui confidit in corporis robore, ruinam dabit ; qui autem confidit in Domino, salvus erit.

103. Qui proximum spernit ut peccatorem, de- B plotatæ sortis monachus est : qui autem eum pluris se facit, exaltabitur.

104. Lenis monachus exaltabitur, et in conspectu magnatum laudabitur.

105. Ante tentationem, te ipse, monache, armis instrue, (eveniet enim) ut in tentatione probatus appareas.

106. Ne amplas opes obesamque carnem paraveris, monache ; quæ enim arcta sit et angusta via ²⁶, ambo hæc respuit.

107. Qui Pauli discipulus existas, dicito cum illo : *Omnia arbitratus sum ut stercora, ut Christum lucrificerem* ²⁷.

108. Ignis ardens in præcordiis monachi, libido quæ in crapula accensa sit.

109. Jugis fons Christus : inde hauriens, olentis fœtoris incendium exstingue.

110. Quas in manibus opes teneas, quamque crapula obesam carnem reddas, non admittentur intra cœli januas. Noli ergo, monache, fiduciam habere in divitiis obesæque carnis luxurie, ut liceat dicere : *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris* ²⁸.

111. Segnis monachus a cogitationibus suffocabitur ; laud secus ac triticum a spinis suffocatur ²⁹.

112. Verbum pravum ne proferat monachus : non enim vitis profert spinas.

113. Dulcibus verbis proximo loquatur monachus : non enim mel amaritudinem habet.

114. Caveat monachus ne sit piger præstando justitiæ opera ; apis enim semper operi sedula incumbit.

115. Jordanis fluentum expiandis peccatis, lacrymæ. Ait enim Christus : *Beati qui lugent, quoniam consolabuntur* ³⁰.

116. Perflatur monachus cogitationum turbine ; ipse vero angelicis verbis seipsum firmiter statuat.

117. Libera, monache, quanta facultas absque probro proximum a peccato : Deus enim non repellit eos qui convertuntur,

Ὁ μὴ κρατῶν γλώσσης αὐτοῦ μοναχὸς ἐν καιρῷ ὀργῆς, οὐδὲ παθῶν κρατῆσει ὁ τοιοῦτος.

Ὁ ὀργιζόμενος μοναχὸς ἀναιρεῖ ψυχὴν, καὶ κατατιτρώσκει βέλεσιν ὀξύτατοις τοὺς ἐγγιστα αὐτοῦ.

Οὐαὶ μοναχῷ δικαιοῦντι ἑαυτὸν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων · βδελυκτὸς ὁ τοιοῦτος παρὰ θεῷ.

Ὁ κνηρὸς μοναχὸς μελετήσῃ λόγους ματαίους, καὶ ἡ ὁμιλία αὐτοῦ ἀπατηλή.

Ὁξύς μοναχὸς ἐμπεσεῖται εἰς πειρασμούς · ὁ δὲ πραῦς καταπαύσει ὀργὴν.

Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ δυνάμει σώματος, πεσεῖται · ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ Κυρίου, σωθήσεται.

Ὁ ἐξουθενῶν τὸν πλησίον ὡς ἁμαρτωλὸν, ταλαίπωρος μοναχὸς · ὁ δὲ προτιμῶν τὸν πλησίον, ὑψωθήσεται.

Πραῦς μοναχὸς ὑψωθήσεται, καὶ ἐν ὄψεσι δυναστῶν ἐπαινέθήσεται.

Πρὸ πειρασμοῦ καθόπλιζε σεαυτὸν, μοναχέ · συμβήσεται γάρ, ἵνα ἐν τῷ πειρασμῷ δόκιμος ἀναφανῇς.

Πλοῦτον καὶ πολυσαρκίαν μὴ κτήσῃ, μοναχέ · ἡ γὰρ στενὴ καὶ τεθλιμμένη ὁδὸς τὰ συναμφοτέρα ἀπωθεῖται.

Παύλου γενόμενος μαθητὴς, λέγε σὺν αὐτῷ · *Ἡγημαί, πάντα σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω*.

Πῦρ καιόμενον ἐν τοῖς ἐγκάτοις τοῦ μοναχοῦ, ἡδονὴ ἐν κραιπάλῃ ἐναπτομένη.

Πηγὴ ἀένναος ὁ Χριστός · ἐκ ταύτης ἀρυόμενος, τὴν δυσώδη πυρκαϊάν ἀπόσβεσον.

Πλοῦτος ἐν χερσὶ κατεχόμενος, καὶ πολυσαρκία ἐν κραιπάλῃ συνισταμένη, οὐκ εἰσδεχθήσεται εἰς πόλιν οὐρανῶν. Πεποιθὼς οὖν ἔστω, μοναχέ, μὴ ἐν πλούτῳ καὶ πολυσαρκίᾳ, ἵνα δυνατὸς ᾖ τοῦ λέγειν, *Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματά ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν*.

Ῥάθυμος μοναχὸς πληγήσεται ὑπὸ λογισμῶν, ὡς ὑπὸ ἀκανθῶν σίτος.

Ῥῆμα πονηρὸν μὴ προφερέτω μοναχὸς · ἀμπελὸς γὰρ ἀκανθηφόρος οὐ γίνεται.

Ῥήμασι γλυκυτάτοις λαλεῖτω μοναχὸς τῷ πλησίον · μέλι γὰρ πικρίαν οὐκ ἔχει.

Ῥάθυμος μοναχὸς μὴ γινέσθω πρὸς τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα · ἡ γὰρ μέλισσα διὰ παντὸς ἐργάζεται.

Ῥεῖθρον Ἰορδάνου καθάρσιον ἁμαρτημάτων δάκρυα. Χριστὸς γὰρ εἶπε · *Μακάριοι οἱ κλαίοντες, ὅτι γελάσονται*.

Ῥιπίζεται μοναχὸς ὑπὸ λαίλαπος λογισμῶν · ῥήμασι δὲ ἀγγελικοῖς στηριζέτω ἑαυτὸν κραταιῶς.

Ῥῦσαι, μοναχέ, τὸν πλησίον ἀπὸ ἁμαρτίας χωρὶς ὀνειδισμοῦ, ὅση σοι δύναμις · Θεὸς γὰρ τοὺς ἐπιστρέφοντας οὐκ ἀπωθεῖται.

²⁶ Matth. vii, 14. ²⁷ Philipp. iii, 8. ²⁸ Matth. vi, 12. ²⁹ Marc. iv, 7. ³⁰ Matth. v, 5.

Ῥῆμα κακίας καὶ πονηρίας μὴ ἀποκλείσῃς ἐν ᾧ
καρδίᾳ σου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου, μοναχέ, ἵνα δυνα-
τὸς ᾖς τοῦ λέγειν· Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα, καὶ
τὰ ἐξῆς.

Στέφανος μοναχοῦ, εἰρήνη καὶ ἀγιασμός· ὁ πεκτη-
μένος αὐτὰ, ὀφείτῃ τὸν Κύριον.

Σωφροσύνη μοναχοῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
ἐν μέσῳ καλῶν δοξασθήσεται.

Σώφρων μοναχὸς ἐν ἐκκλησίαις τιμηθήσεται.

Σοφία μοναχοῦ μὴ ἐν κομπολογίᾳ γνωρίζεσθω,
ἀλλ' ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πραύτητι γινέσθω. Σοφὸς ἔσται
ὁ τοιοῦτος, καὶ οἰκονόμος πλήθους ἀδελφῶν. Σοφὸς
γὰρ ἀληθῶς ἔστιν, οὐχ ὁ τῷ λόγῳ διδάσκων, ἀλλ' ὁ
τῷ ἔργῳ παιδεύων.

Συνετὸς μοναχὸς φάλαγγας δαιμόνων πυκτεύσας,
ἄτρωτος διαμένει τῶν ἐκείθεν βολῶν.

Στηριζόμενος μοναχὸς τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ,
τὴν κεφαλὴν συντρίβει τοῦ δράκοντος.

Στόμα μοναχοῦ ἀνοιγέσθω λόγῳ Θεοῦ· καὶ ἡ
καρδία αὐτοῦ διαπαντός μελετάτω λόγια Θεοῦ ἀμετ-
εωρίστως.

Τίμιον κτῆμα μοναχοῦ παρθένα φωτὶ ἐλεημοσύνης
καταλάμπουσα· τοῦτο φυλάξας μοναχὸς, εἰσελεύσεται
εἰς τὸν νυμφῶνα.

Τήρησον ἐντολὰς Ὑψίστου, μοναχέ, καὶ Πατέρων
παραγγελίας φυλάξαι σπούδασον, ἀσκητά· ταῦτα
γὰρ ποιῶν, κληρονόμος βασιλείας οὐρανῶν ἀναδει-
χθήσῃ.

Τολμηρὸς μοναχὸς ἐμπεσεῖται εἰς πειρασμόν καὶ
παγίδα τοῦ διαβόλου· τὸν δὲ πραῦν καταλήψεται εἰ-
ρήνη, καὶ στέφανος ἀγαλλιάσεως.

Τρυφητὴς μοναχὸς ἐν ἀπάταις ἔσται καὶ ἐν φαν-
τασίαις νυκτεριναῖς· τοῦ δὲ νηστεύοντος, ἄσπιλος ἡ
χοίτη καὶ ἀφάνταστος ὕπνος.

Τῷ φοβουμένῳ τὸν Κύριον μοναχῷ οὐ συναντή-
σεται πᾶγμα πονηρόν· τὸν γὰρ τοιοῦτον φυλάξει
ὁ Κύριος· καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἔξει ὁ τοιοῦτος
ἰλασμόν.

Ὑποταγὴ μοναχοῦ οὐκ ἐν τῷ μείζονι γνωρίζεται,
ἀλλ' ἐν τῷ ἐλαχίστῳ δοξάζεται.

Ὑπομονὴ μοναχοῦ οὐκ ἐν ἀσθενείᾳ μόνον γνω-
ρίζεται, ἀλλ' ἐν τοῖς πειρασμοῖς δοκιμάζεται.

Ὑπομονὴ μοναχοῦ ἔργον τέλειον ἔχουσα, τὸ καλὸν
τῆς ψυχῆς διασώζει κτῆμα.

Ὑπομονὴ ἐν ταῖς θλίψεσι παρὰ μοναχοῦ πι-
στῶς τελουμένη, ἐλπίδα ποιεῖται μὴ κατασχύ-
νουσιν.

Ὑπομονὴ μοναχοῦ ἕως ἐσχάτου αὐτοῦ διασώζει
αὐτόν· Ὁ γὰρ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
σεται.

Ὑμνηλογία μοναχοῦ ἀκατάπαυστος ἔστω· τὰ γὰρ
Σεραφίμ ἀκαταπαύστως δοξολογεῖ.

118. Verbum malitiæ et nequitiae ne clauderis
in corde tuo adversus fratrem tuum, o monache,
ut liceat dicere: *Dimitte nobis debita nostra*, etc.

119. Corona monachi, pax et sanctimonia; quæ
qui nactus fuerit, videbit Dominum³¹.

120. Castitas monachi sublimè tollet caput ejus,
et in medio bonorum clarificabitur.

121. Castus monachus in conventibus honora-
bitur.

122. Sapientia monachi non in pompa verbo-
rum innotescat, sed in pietate ac lenitate exsistat.
Hic talis sapiens erit, et qui fratrum cœtui ædifi-
cationem præstet. Sapiens enim est, non qui ser-
mone docet, sed qui opere erudit ac officii ad-
monet.

123. Prudens monachus ac intelligens, cum tur-
bis dæmonum colluctatus, eorum illæsus jaculis
perseverat.

124. Monachus qui nitatur Christi cruce, caput
conteret draconis.

125. Os monachi aperiatur sermoni Dei; ejusque
semper animus nihil vaga mente meditetur Dei
eloquia.

126. Pretiosa possessio monachi virginitas elee-
mosynæ luce collustrata: hac monachus servata
in nuptialem thalamum ingreditur.

127. Serva Altissimi mandata, monache; ac qui
virtutis palæstra exerceas, cura ut serves Patrum
documenta. Hæc enim si feceris, hæres regni cœ-
lorum efficieris.

128. Audax monachus ac ferox incidet in tenta-
tionem et in laqueum diaboli; mansuetum autem
excipient pax et corona exsultationis.

129. Deliciis vivens monachus in illusionibus
erit et in visis nocturnis; ejus vero qui jejunium
colat, a sorde mundum cubile, somnusque nulla
visa habens.

130. Monacho qui timeat Dominum, non occurret
malum aliquod; hunc enim talem Dominus custodit,
et in die mortis habebit propitiationem.

131. Monachi subjectio non in re magni nosci-
tur, sed in minimo laudatur.

132. Patientia monachi non solum in infirmitate
ostenditur, verum etiam in tentationibus pro-
batur.

133. Patientia monachi opus perfectum habens³²,
præclaram animi dotem incolumem servat.

134. Patientia in adversitatibus a monacho fide-
liter observata, spem illi tribuit quæ non confun-
detur.

135. Patientia monachi, in ejus usque finem, eum
servat: Qui enim patienter in finem usque susti-
nuerit, hic salvus erit³³.

136. Monachi laudatio incessabilis sit; nam et
Seraphim incessabiliter laudant.

³¹ Hebr. xii, 14. ³² Jac. i, 4. ³³ Matth. x, 22.

157. Canticum spiritale in ore tuo versetur, monache; ut eo ingruentium onus tentationum leves. Hujus exemplum clarum habes, dum viator gravi pressus onere, cantillando itineris laborem ac tedium fallit.

138. Patienter sustine, monache; brevis enim est patientiæ labor, quietis autem nullum unquam finem habitura sæcula.

139. Obediens monachus magna fiducia Crucifixio astabit; quippe cum Dominus in cruce ad mortem usque obediens fuerit ³⁴.

140. Vox monachi ne elevetur adversus proximum in amaritudine animæ ejus: exercentium vero ad pietatem vox in mansuetudine sincere immotis labiis ad Deum dirigatur.

141. Verum in terra accensum sidus, qui non lapsus est lingua sua.

142. Timor Domini conservans monachum ut turris inexpugnabilis: qui autem ejus expers timoris monachus existit, facile vincetur ab adversariis.

143. Jubar clarum in terra, monachus tranquillitatis arce arrepta, apud quem non sit inventa cupiditas: *Omnium enim malorum radix est cupiditas* ³⁵ (avaritia scilicet) a qua nihil unquam frugis originem habuit.

144. Præstat manducare carnes et bibere vinum, quam ut detrahendo comedas carnes fratrum.

145. Vescere, monache, pane tuo cum melle, ab amaritudine te te abstinens, et bibe viaum ³⁶ cum lacte tuo, infantem agens spiritu tuo. Mel enim amaritudinem non habet, et lac non novit malitiam.

146. Aurum probatur in fornace ignis ³⁷, et monachus in multitudine monachorum cognoscetur: cæterum qui sincerus fuerit, salvus erit.

147. Manus monachi sancte semper in Deum sint extentæ ³⁸: Moses enim crucis figuram manuum extensione delineans expugnavit Amalec ³⁹.

148. Bona gratia crucifixio monacho, qui quotidie moriatur. Gaudent enim super eo angeli, qui suscipiant in regnum cælorum.

149. Libidinum frenum, jejunium; earum vero extinctio, eleemosyna et oratio.

150. Nive candidior invenietur monachus, qui carnalibus desideriis existat superior; qui nempe Christum pro auro amet, ipsum videbit in die bona, qui coronam impartiat.

151. Susurro monachus fratrum turbam disturbat, ac amicos dissipat.

152. Cate psallens monachus, spiritalem amicitiam conflabit.

153. Susurrans serpens, Evam e paradiso extorrem fecit ⁴⁰; susurro monachus ejus similis est; proximi enim perdit animam, nec suam salvam facit.

A Ὕμνος πνευματικὸς ἦτω ἐν τῷ στόματί σου, μοναχέ, ἐπικουφίζων σου τὸ βάρος τῶν ἐπερχομένων πειρασμῶν· ὑπόδειγμα δὲ τοῦτο σαφές, ὁδοιπóρος βαρυαχθήσας, ἄσματος κλέπτων τῆς ὁδοιπορίας τὸν κόπον.

Ὑπόμεινον, μοναχέ· βραχὺς γὰρ τῆς ὑπομονῆς ὁ κόπος, ἀπέραντοι δὲ τῆς ἀναπαύσεως οἱ αἰῶνες.

Ὑπήκοος μοναχὸς εὐπαρόρρησιάστως τῷ σταυρωθέντι παραστήσεται· ὁ γὰρ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ Κύριος ὑπήκοος γέγονεν μέχρι θανάτου.

Φωνὴ μοναχοῦ μὴ ἀνυψούσθω πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ· φωνὴ δὲ ἀσκητῶν ἐν πραΰτητι ψυχῆς εἰλικρινῶς ἀναπεμπέσθω πρὸς τὸν θεὸν ἀκινήτοις χεῖλεσι.

B Φωστὴρ ἀληθινὸς ἐπὶ γῆς, ὃς οὐκ ὠλίσθησεν ἐν γλώσσει αὐτοῦ.

Φόβος Κυρίου συνέχων μοναχόν, ὡς πύργος ἀκαταμάχητος· φόβον δὲ Θεοῦ ὁ μὴ κεκτημένος μοναχὸς, εὐάλωτος ἐστὶ τοῖς ὑπεναντίοις.

Φάος καθαρὸν ἐπὶ γῆς, μοναχὸς ἀπαθὲς, παρ' ᾧ οὐχ εὐρέθη φιλαργυρία· φιλαργυρία γὰρ πάντων κακῶν ῥίζα, ἥ οὐ τίχτει καρπὸν ἀγαθόν ποτε.

Καλὸν φαγεῖν κρέα καὶ πιεῖν οἶνον, καὶ μὴ φαγεῖν ἐν καταλαλιᾷ σάρκα ἀδελφῶν.

C Φάγε, μοναχέ, τὸν ἄρτον σου μετὰ μέλιτος, πικρίας ἀπεχόμενος· καὶ πῖε οἶνον μετὰ γάλακτός σου, νηπιάζων τῷ πνεύματί σου. Μέλι γὰρ πικρίαν οὐκ ἔχει, καὶ γάλα κακίαν οὐκ οἶδεν.

Χρυσὸς δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ πυρὸς, καὶ μοναχὸς ἐν πλήθει μοναχῶν γνωσθήσεται· ἀλλ' ὁ ἀκίβδηλος σωθήσεται.

Χεῖρες μοναχοῦ ἔστωσαν διαπαντός ὁσίως ἀνατεταμέναι πρὸς τὸν Θεόν· χερσὶ γὰρ προτυπώσας ἐν τῷ σταυρῷ Μωϋσῆς, κατηγωνίσσατο τὸν Ἀμαλήχ.

Χάρις ἀγαθὴ ἐστὶ μοναχῷ ἐσταυρωμένῳ, καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκοντι· χαίρουσι γὰρ ἐπ' αὐτῷ ἄγγελοι, εἰσδεχόμενοι αὐτὸν εἰς βασιλείαν οὐρανῶν.

D Χαλινὸς παθῶν νηστεία· ἀναίρεσις δὲ αὐτῶν, ἐλεημοσύνη καὶ προσευχή.

Χιόνος λαμπρότερος εὐρεθήσεται μοναχὸς, ἀνώτερος τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν ὑπάρχων· Χριστὸν ἀντὶ χρυσοῦ πωλῶν, ὄψεται αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθοσύνης στεφανοῦντα αὐτόν.

Ψιθυρὸς μοναχὸς διασκορπίζει πλῆθος μοναχῶν, καὶ διασκεδάζει φίλους.

Ψάλλον μοναχὸς συνετῶς, συγκροτήσει φιλίαν πνευματικὴν.

Ψιθυρίσας ὁ ὄφις, τὴν Εὐάν τοῦ παραδείσου ἐξώρισε· ψιθυρίζων μοναχὸς ἐκείνου ὁμοίος ἐστὶ· τὴν γὰρ ψυχὴν τοῦ πλησίον ἀπόλλαι, καὶ τὴν ἑαυτοῦ οὐ διασώζει.

³⁴ Philipp. II, 8.
⁴⁰ Gen. III, 2.

³⁵ I Tim. VI, 10. ³⁶ Cant. V, 1.

³⁷ Prov. XVII, 5. ³⁸ I Tim. II, 8. ³⁹ Exod. XVII, 14.

Ἄλλων συνετῶς μοναχὸς, ἐπισυνάγει πλῆθος, A καὶ ἐν Ἐκκλησίᾳ ἐπαινεθήσεται· ψάλλον μοναχὸς καθαρῶς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, εἰσακουσθήσεται ὑπὸ Θεοῦ.

Ψυχὴ μοναχοῦ ἀποταξαμένη τῷ κόσμῳ, καὶ νυμφευσαμένη τῷ Χριστῷ, τῶν ἐπιγείων καταφρονεῖ.

Ψελοτρύπης ἐπὶ ῥίνα τοῦ δράκοντος, μοναχὸς ἐργαίει ἀγαθῶς περιβεβλημένος· ψυχὴ γὰρ μοναχοῦ καθαρὰ εὐωδιάζουσα πνευματικῶς, σφραγίζει τὴν ὁσφρησιν τοῦ δράκοντος, ὅπως μὴ ὁσφρανθῇ ἐν αὐτῷ μολυσμὸς ἡδονῆς.

Ὡς καλὸν ἀδελφοῖς κρατεῖν ἡδονῶν, ἀνωτέρων γε δυντῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν· ὅ γὰρ πάρεστι φόβος Θεοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦτου μολυσμὸς ψυχῆς οὐχ ἄπτεται. B

Ὁραῖος αἶνος ἐν στόματι μοναχοῦ, ἐκ καρδίας ἀναπεμπόμενος τῷ Θεῷ· ὡς θυμίαμα εὐωδίας τὴν τούτου δέησιν προσδέξεται Κύριος.

Ὡ ποταπὴ λύπη ἐν ἀγγέλοις, μοναχοῦ δι' ἀπροσεξίαν ἔξω βαλλομένου τῆς βασιλείας! ὦ ποταπὴ ὀδύνη ἐν ἁγίοις, ἀσκητοῦ δι' ὑπερηφανίαν μὴ συνερχομένου τῷ νυμφίῳ εἰς τὴν παστάδα! Ὡ πόση χαρὰ ἐν ἀγγέλοις, ἁμαρτωλοῦ διὰ μετανόας εἰσερχομένου εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν! ὦ πόση εὐφροσύνη ἢ ἐν ἁγίοις, ἁμαρτωλοῦ ἐπιστρέφοντος ἐκ πλάνης ἑδοῦ· ὧν μιμούμενοι τὴν πίστιν, ζηλώσατε τὴν μετὰ ταῦτα εὐφροσύνην.

Ὁ μάκαρες Θεοῦ παῖδες μοναχοί, ὧν οὐ κατηγωνίσαιτο σαρκὸς ἐπιθυμία. Ὑμᾶς οὐ γῆ καλύψῃ, ἀλλ' C οὐρανὸς σὺν ἀγγέλοις ἀποδέξεται.

154. Sapienter psallens monachus multitudinem congregat, et in Ecclesiis laudabitur. Monachus pure psallens in corde suo, a Deo exaudietur.

155. Anima monachi, quæ mundo nuntium remisit, ac Christo desponsa est, quæ terrena sunt contemnit.

156. Armilla perforans nares draconis⁴¹, monachus bonis operibus amictus. Munda enim monachi anima, suavem spiritaliter spirans odorem, draconis olfactum obsignat, ut non olfiant in ipso sordes voluptatis.

157. Quam bonum fratribus ut dominantur voluptatibus, sintque superiores carnalibus desideriis. In cujus enim corde præsens est Dei timor, ejus B animum sordes non afficiunt.

158. Speciosa laus in ore monachi, quam ex puro corde Deo depangit; ut incensum suavissimi odoris ejus Deus orationem admittit.

159. O quantus angelorum mœror, cum monachum præ segnitie ejici a regno contigerit! O quantus sanctorum dolor, asceta præ superbia non una cum Sponso admissio in thalamum! O quantum gaudium angelorum, peccatore per penitentiam introeunte in regnum cœlorum⁴²! O quanta sanctorum lætitia, dum peccator ab errore viæ suæ convertitur! quorum æmulati fidem, æmulamini quæ postmodum futura est, lætitiam.

160. O beati Dei filii monachi, quos certamine non vicit carnis cupiditas! non vos terra operiat, sed cœlum cum angelis suscipiat.

⁴¹ Job xl. 24. ⁴² Luc. xv, 7.

SANCTI NILI

ORATIONUM ET HOMILIARUM FRAGMENTA EX PHOTIO.

(Biblioth. cod. 276, p. 4527 ed. Hoeschellii.)

Τοῦ μακαρίου Νελλοῦ εἰς τὸ Πάσχα λόγος πρῶτος.

Ἀναστάσεως λόγοις, τὴν τῆς ἀναστάσεως ἡμέραν A τιμήσωμεν. Ψυχὴ [ψυχῆς lego] τίς ἐστι δευτέρα τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἀνάστασις, πρὸς τὰς τῆς ἀρετῆς διεγείρουσα πράξεις. Καὶ ταύτην τῶν ἀνθρώπων ἀνέλης, νεκρὸν πρὸς πράξεις ἀρετῆς ἀπειργάσω τὸ σῶμα. Ὡς οὖν ὑπὲρ βλάβης κοινῆς πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως ὁπλισώμεθα πόλεμον, ὅλην λαβόντες ἡμῖν συνοπλιζομένην τὴν κτίσιν. Ἐπιστρατεύει γὰρ οὐρανὸς μεθ' ἡμῶν τοῖς ἀπίστοις. Ὅν γὰρ ἐξ ἀναστάσεως Δεσπότην ἐδέξατο, τῇ τῆς ἀναστάσεως βλέ-

Sancti Nili Oratio prima in Pascha.

Resurrectionis verbis resurrectionis diem honorabimus. Animæ est quædam, altera hominum resurrectionis, ad virtutem excitans, et si illam ab hominibus sustuleris, mortuum ad actiones virtutum corpus reddideris. Igitur quasi pro cœmuni calamitate ad bellum pro resurrectione accingamur, omnem creaturam nobis armatam adjungentes. Pugnat enim nobiscum cœlum contra incredulos. Quem enim e resurrectione Dominum suscepit, videt resurrectionis gloria privari. Terra quoque ad